

Dr hab. inż. Rafał Matwiejczuk, prof. UO
Uniwersytet Opolski
Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości
Katedra Logistyki i Marketingu

Opole, 04.05.2022 r.

Recenzja

rozprawy doktorskiej **mgr. Mateusza Lewińskiego**

pt. *Skuteczność implementacji rozwiązań logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach*

napisanej pod kierunkiem

dra hab. Wojciecha Drożdża, prof. US

(promotor pomocniczy: **dr Wojciech Lewicki**)

1. Uwagi wstępne

Formalną podstawą sporządzenia niniejszej recenzji jest pismo dra hab. Wojciecha Drożdża, prof. US, Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 10 marca 2022 roku w sprawie powierzenia mojej osobie obowiązków recenzenta rozprawy doktorskiej **mgr. Mateusza Lewińskiego** pt. *Skuteczność implementacji rozwiązań logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach*, napisanej pod kierunkiem dra hab. Wojciecha Drożdża, prof. US (promotor pomocniczy: dr Wojciech Lewicki), w przewodzie doktorskim wszczętym w dyscyplinie *nauki o zarządzaniu* i prowadzonym obecnie w dyscyplinie *nauki o zarządzaniu i jakości*.

Przedmiotem recenzji jest ocena oryginalności rozwiązania problemu naukowego, zgodnie z wymaganiami ustawowymi stawianymi rozprawom doktorskim (*Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*, Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zm.).

Ponadto, ocena rozprawy doktorskiej obejmuje również szeroko rozumianą wiedzę Autora rozprawy w zakresie dyscypliny właściwej dla tytułu i treści dysertacji doktorskiej, tj. dyscypliny *nauk o zarządzaniu i jakości*, a także umiejętności wykorzystania tej wiedzy w rozwiązywaniu problemów badawczych, zarówno w warstwie teoretycznej, jak i empirycznej.

Recenzowana praca liczy 385 stron i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, spisu tabel, spisu rysunków, bibliografii, aneksu metodologicznego oraz streszczenia w języku angielskim (*summary*). W pracy występują 22 rysunki oraz 42 tabele. Bibliografia obejmuje 474 pozycje, podzielone na następujące grupy: (1) książki, (2) rozdziały w książkach, (3) artykuły w czasopismach, (4) dokumenty i opracowania, (5) publikacje internetowe, (6) źródła internetowe oraz (7) inne źródła.

2. Trafność wyboru obszaru i przedmiotu badań

Problematyka szeroko rozumianej logistyki miejskiej, w tym w szczególności oceny skuteczności implementacji rozwiązań związanych z logistyką miejską w polskich aglomeracjach, zajmuje ważne miejsce w naukach o zarządzaniu i jakości. Należy zaznaczyć, że zarówno obszar, jak i przedmiot badań przeprowadzonych przez Autora nie tylko cechują się aktualnością i istotnością, lecz również stanowią problemy badawcze zasługujące na prowadzenie pogłębionych studiów teoretycznych i empirycznych w przyszłości.

W ocenie trafności wyboru obszaru i przedmiotu badań bardzo ważne znaczenie ma prawidłowe powiązanie przez Autora teoretycznych aspektów logistyki miejskiej z praktycznymi wdrożeniami rozwiązań stosowanych w aglomeracjach. W tym kontekście, propozycja badań teoretycznych i empirycznych przeprowadzonych przez mgr. Mateusza Lewińskiego zdecydowanie zasługuje na uwagę, przede wszystkim ze względu na wielowymiarową ocenę skuteczności rozwiązań związanych z logistyką miejską, a także opracowanie autorskiego modelu implementacji logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach.

W świetle powyższego można powiedzieć, że Autor dokonał trafnego wyboru obszaru i przedmiotu badań, co zostało dobrze udokumentowane i potwierdzone w treści dysertacji.

3. Cele i hipotezy badawcze

Jak pisze Autor, „celem rozprawy jest opracowanie modelu skutecznej implementacji rozwiązań logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach i określenie pożądaných kierunków

rozwoju polityki transportowej. Podjęto także ocenę i porównanie stosowanej w polskich aglomeracjach polityki dotyczącej przepływów osób i towarów w latach 2014-2020”.

W dalszej części wstępu autor odnosi się do hipotezy badawczej, pisząc: „Na podstawie celów sformułowano hipotezę badawczą: Wdrażane w polskich aglomeracjach działania z zakresu transportu miejskiego i prowadzonej polityki mobilności cechują się słabym skorelowaniem ze skutecznością realizacji celów logistyki miejskiej”.

Niestety, poza celem i hipotezą, we wstępie nie występują inne elementy metodyczne, w tym w szczególności: cele szczegółowe (zakładając, że sformułowany cel jest celem głównym), hipotezy szczegółowe (zakładając, że przyjęta hipoteza jest hipotezą główną), czy też pytania badawcze. Nie została również zidentyfikowana luka badawcza. Metodyczna strona rozprawy jest tym samym relatywnie słaba.

O ile pierwsza część celu („opracowanie modelu skutecznej implementacji rozwiązań logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach”) została sformułowana poprawnie i adekwatnie względem tytułu rozprawy, o tyle pozostała część celu („określenie pożądaných kierunków rozwoju polityki transportowej” oraz „ocena i porównanie stosowanej w polskich aglomeracjach polityki dotyczącej przepływów osób i towarów w latach 2014-2020”) nie jest sformułowana do końca poprawnie, a także nie jest właściwie powiązana z tytułem rozprawy. Jest to błąd metodyczny, świadczący o niewystarczającym (w tym zakresie) opanowaniu tzw. warsztatu badacza przez Autora rozprawy. Ponadto, w części sformułowanego celu („Podjęto także ocenę i porównanie...”) występuje błąd językowy, który nie powinien mieć miejsca w opracowaniu naukowym (i nie tylko naukowym).

4. Struktura oraz merytoryczna ocena rozprawy doktorskiej

Rozprawa doktorska cechuje się nie do końca poprawną strukturą. Tytuły rozdziałów i podrozdziałów bardzo często nie są sformułowane problemowo (badawczo), lecz zbyt ogólnie i „podręcznikowo”.

Struktura rozprawy nie jest do końca adekwatna w stosunku do tematu dysertacji. Nie jest ona również wystarczająco spójna wewnętrznie. Dotyczy to przede wszystkim rozdziału drugiego, którego tytuł odnosi się do „trendów i rozwiązań w logistyce miejskiej”, natomiast tytuły poszczególnych podrozdziałów odnoszą się do ogólnie określonych „działań”. Zwraca także uwagę bardzo podobne brzmienie tytułu rozdziału trzeciego („Działania polskich aglomeracji w zakresie logistyki miejskiej”) oraz podrozdziału 3.2 („Zrealizowane i planowane działania polskich aglomeracji w zakresie logistyki miejskiej”). Należy również zaznaczyć, że

same tytuły rozdziału trzeciego oraz podrozdziału 3.2 są nie do końca poprawne pod względem językowym.

Rozdział pierwszy poświęcony jest – w zamiarach Autora wyrażonych w tytule tego rozdziału – istocie logistyki miejskiej w kontekście funkcjonowania aglomeracji. W szczególności, w rozdziale tym Autor definiuje współczesną rolę miast i aglomeracji, wskazuje cele i funkcje logistyki miejskiej oraz przedstawia logistykę miejską jako kluczowy element zarządzania aglomeracją. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że na „istotę” logistyki miejskiej składa się więcej elementów, w tym zwłaszcza samo pojęcie logistyki miejskiej, co mogłoby być właściwie wyeksponowane w strukturze podrozdziałów rozdziału pierwszego. Nie do końca poprawny jest również tytuł podrozdziału 1.3 („Logistyka miejska jako kluczowy element zarządzania aglomeracją”), bowiem nie wiadomo co oznacza „logistyka jako element zarządzania”.

Rozdział drugi w zamierzeniach Autora, wyrażonych w tytule tego rozdziału, dotyczy współczesnych trendów i rozwiązań w logistyce miejskiej. Tymczasem, w treści kolejnych podrozdziałów przedstawione zostały koncepcje, działania, rozwiązania i projekty dotyczące logistyki miejskiej, podzielone przez Autora rozprawy na trzy grupy: (1) działania techniczno-adaptacyjne, (2) działania organizacyjne oraz (3) działania edukacyjno-promocyjne. Nie negując w żaden sposób istotności opisanych w tym rozdziale zagadnień, trudno odnaleźć w nich trendy *sensu stricto*. Ponadto, tytuły poszczególnych podrozdziałów w żaden sposób nie nawiązują do rozwiązań wdrażanych w obszarze logistyki miejskiej. Osobne wątpliwości budzi również określenie „działania”, będące terminem nieco zbyt ogólnym i potocznym.

W rozdziale trzecim, zgodnie z jego tytułem, przedstawione zostały „działania polskich aglomeracji w zakresie logistyki miejskiej”. Tymczasem poszczególne podrozdziały tego rozdziału dotyczą nie tylko powyższych działań (podrozdział 3.2), lecz również polityki polskich aglomeracji w zakresie logistyki miejskiej (podrozdziały 3.1 oraz 3.3). Wydaje się, że należałoby kwestie dotyczące wspomnianej polityki wyeksponować również w tytule rozdziału trzeciego.

Rozdział czwarty poświęcony jest – jak pisze Autor rozprawy – ocenie skuteczności działań z zakresu logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach. Rozdział ten ma charakter metodyczny. W szczególności, w rozdziale tym przedstawiono podstawowe założenia metodyczne oraz ogólną charakterystykę badań, przedmiot badań, a także wyniki oraz wnioski z przeprowadzonych badań. Wydaje się, że tytuły poszczególnych podrozdziałów mogłyby być jednak sformułowane bardziej problemowo i stanowić uszczegółowienie i/lub rozwinięcie tytułu rozdziału czwartego.

W rozdziale piątym przedstawione zostały najważniejsze kierunki rozwoju logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach. Rozdział ten obejmuje postulaty rozwojowe logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach, a także szanse i bariery wdrażania rozwiązań logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach. Ważną częścią rozdziału piątego jest podrozdział 5.3, w którym zaprezentowany został autorski model skutecznej implementacji logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach.

Pomimo zasygnalizowanych wyżej zastrzeżeń i uwag krytycznych, należy podkreślić, że rozprawa doktorska mgr. Mateusza Lewińskiego cechuje się dobrym poziomem merytorycznym. Szczegółowa lektura dysertacji wskazuje, że Autor posiada szeroką wiedzę oraz dobrą znajomość opisywanej problematyki, a wybór tematu rozprawy doktorskiej został poprzedzony dogłębnymi studiami literaturowymi i empirycznymi przeprowadzonymi przez Autora.

Autor rozprawy poprawnie i wyczerpująco opisał najważniejsze zagadnienia teoretyczne, tworzące koncepcyjne podstawy przeprowadzonych badań. Nie są to studia zbyt obszerne, ale wystarczające dla zarysowania zakresu prowadzonych badań. Tym bardziej można żałować, że metodyczna strona rozprawy doktorskiej jest dosyć uboga.

Bardzo dobrze przedstawia się empiryczna część rozprawy doktorskiej. Zwraca uwagę nie tylko szeroka znajomość metod badawczych i analitycznych zastosowanych przez Autora, ale również precyzja i poprawność w prezentacji poszczególnych wyników badań w tabelach i na rysunkach. Autor bardzo swobodnie i jednocześnie bardzo dojrzałe posługuje się zastosowanymi metodami badawczymi i analitycznymi, co świadczy o dobrym opanowaniu tzw. warsztatu badacza w tym zakresie.

Założenia metodyczne i przedmiot badań przeprowadzonych przez Autora rozprawy, a także wyniki badań oraz wnioski zostały w przejrzysty i uporządkowany sposób przedstawione w rozdziale czwartym. I chociaż, jak wspomniano powyżej, tytuły poszczególnych podrozdziałów nie zostały sformułowane problemowo i nie stanowią uszczegółowienia i/lub rozwinięcia tytułu rozdziału czwartego, to jednak cały rozdział czwarty zasługuje na bardzo dobrą ocenę pod względem merytorycznym.

Na dobrą ocenę merytoryczną zasługuje również rozdział piąty, w którym Autor przedstawił kierunki rozwoju logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach. W szczególności, zwracają uwagę nie tylko poprawnie i czytelnie przedstawione postulaty rozwojowe dotyczące logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach, ale także szanse oraz bariery wdrażania poszczególnych rozwiązań związanych z logistyką miejską i polskimi aglomeracjami.

Na osobną uwagę zasługuje model skutecznej implementacji logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach, przedstawiony przez Autora w podrozdziale 5.3 rozprawy. Model ten ma charakter autorski i przedstawia kompleksowe ujęcie procesu opracowania i wdrożenia rozwiązań związanych z logistyką miejską w polskich aglomeracjach.

W powyższym modelu Autor poprawnie wyodrębnił dwa zasadnicze poziomy: (1) poziom badawczo-koncepcyjny oraz (2) poziom analityczno-praktyczny. Pierwszy z poziomów, tj. poziom badawczo-koncepcyjny obejmuje: (1) analizę możliwości oraz (2) zdefiniowanie celów i wyznaczenie działań. Z kolei drugi z poziomów, tj. poziom analityczno-praktyczny obejmuje: (1) sporządzenie i zatwierdzenie planu oraz (2) wdrożenie i monitorowanie planu. Zaproponowany model jest konstrukcją autorską, dobrze opracowaną i spójną pod względem koncepcyjnym oraz wdrożeniowym (aplikacyjnym). Poszczególne elementy modelu skutecznej implementacji logistyki miejskiej zostały właściwie osadzone przez Autora w problematyce logistyki miejskiej i jej zastosowaniach w aglomeracjach, a także bardzo szczegółowo opisane.

Ważną część rozprawy stanowi jej zakończenie, w którym Autor przedstawił podsumowanie przeprowadzonych badań teoretycznych i empirycznych, a także szczegółowe i szeroko opisane wnioski wynikające z przeprowadzonych badań. Zawartość merytoryczna zakończenia potwierdza nie tylko dobrą znajomość tematyki badań przeprowadzonych przez Autora, lecz również właściwy dobór oraz wykorzystanie wybranych przez Autora metod badawczych.

5. Ocena formalnej strony rozprawy doktorskiej

Formalna strona rozprawy doktorskiej zasługuje na pozytywną ocenę. Rozprawa została napisana jasnym, poprawnym i zrozumiałym językiem. Autor poprawnie zatytułował poszczególne rysunki i tabele, a także właściwie przedstawił ich zawartość merytoryczną. Tabele i rysunki posiadają również dokładnie podane źródła. Zwraca także uwagę na dokładność Autora w odniesieniu do przypisów dolnych zamieszczonych w pracy.

Wśród zastrzeżeń związanych z formalną stroną rozprawy doktorskiej można wskazać jedynie kilka drobnych uwag. Po pierwsze, zwraca uwagę brak zamieszczenia streszczenia w języku angielskim (*summary*) w spisie treści. Po drugie, Autor nie stosuje słowa „rozdział” przy kolejnych rozdziałach, ani w spisie treści, ani w tekście rozprawy. Po trzecie, Autor nie stosuje zasady zakładającej rozpoczynanie kolejnych rozdziałów rozprawy od nowej strony. Uwaga ta dotyczy również zakończenia.

Powyższe zastrzeżenia nie wpływają rzecz jasna negatywnie na całokształt rozprawy doktorskiej i nie umniejszają jej pozytywnej, całościowej oceny. Jednocześnie, należy zaznaczyć, że Autor powinien jednak dochować staranności opracowania rozprawy doktorskiej pod względem formalnym. W tekście dysertacji występują bowiem pewne błędy redakcyjne (literowe, interpunkcyjne, składniowe), które powinny zostać usunięte przed przygotowaniem ostatecznej wersji rozprawy.

6. Wnioski końcowe

Podsumowując stwierdzam, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr. Mateusza Lewińskiego spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim, określone w *Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zm.), w tym w szczególności stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a także potwierdza wiedzę Autora dotyczącą opisywanej w rozprawie problematyki oraz umiejętności wykorzystania tej wiedzy w rozwiązywaniu problemów badawczych.

W świetle powyższego, wnoszę o przyjęcie przez Radę Naukową Instytutu Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego rozprawy doktorskiej mgr. Mateusza Lewińskiego pt. *Skuteczność implementacji rozwiązań logistyki miejskiej w polskich aglomeracjach*, napisanej pod kierunkiem dra hab. Wojciecha Drożdża, prof. US (promotor pomocniczy: dr Wojciech Lewicki) oraz o dopuszczenie jej Autora do publicznej obrony.

Rafał Matyjaszek